

A bőr egészségének megőrzéséről

Sztómával élők számára

Tartalom

Érdemes elolvasnia a bőrelváltozások leírását
bármely sztóma esetén.

Bőre egészségének fenntartása 1

Milyen az egészséges bőr 2
Útmutató a segédeszköz cseréjéhez 3

1. eset: Visszahúzódott sztóma 6

2. eset: Sztóma körüli fekélyesedés 8

3. eset: Bőrredőben
elhelyezkedő sztóma

10

4. eset: Irritáció és bőrpír

12

5. eset: Felázott és sérült bőr

14

A tapadó felület szerepe

16

A bőr egészségének fenntartása

A sztóma körüli bőr egészségének tökéletes megőrzése a legfontosabb, amit megtehet a sztómazsák kényelmes, megbízható és gondtalan viselése érdekében.

Egy dán tanulmány, az OstomySkinStudy*, adatai szerint a sztómával élő emberek majdnem felének irritált a bőre a sztóma körül.

Azt is megállapították, hogy az emberek gyakran nem észlelik a megelőzhető bőrirritációt és nem érzik szakmai segítség szükségét.

A bőrelváltozások kialakulásának fő oka a a széklet vagy vizelet bőrrel történő érintkezése. Ha a bőr irritálttá válik, az eszközön lévő ragasztó nem tapad megfelelően a bőrhöz. Ez több szivárgáshoz és fokozott bőrproblémákhoz vezet.

Pedig elkerülhető, hogy a váladék érintkezésbe kerüljön a sztóma

körüli bőrrel. Megfelelő ápolással még a bőrirritáció esetén is visszaállítható a bőr egészsége...

E füzetet az OstomySkinStudy tapasztalatok alapján Coloplast állította össze.

Reméljük, segítséget nyújt:

bőre egészségének fenntartásához

a bőrirritáció megelőzéséhez

a kialakult irritáció kezeléséhez

a döntéséhez, hogy mikor kell szakemberhez fordulnia

*Herlufsen P et al. Study of peristomal skin disorders in patients with permanent stomas. *British Journal of Nursing* 2006;15:854-62

Milyen az egészséges bőr?

Az alábbi képen a sztóma körüli bőr normális, egészséges.

Nincs látható elváltozás, és a sztómaeszközzel fedett bőr pontosan úgy néz ki, mint a has bőrének többi része..

Öt lépés az egészséges bőr megőrzéséhez

- Az eszköz felhelyezése előtt legyen a bőre tiszta és teljesen száraz.
- A tapadó felületen lévő nyílást vágja ki úgy, hogy pontosan illeszkedjen a sztóma méretéhez és formájához.
- Simítsa rá kézzel a tapadó felületet a bőrre a tökéletes érintkezés biztosításához.
- Kellemetlen érzés, viszketés esetén cserélje ki a sztómaeszközt.
- Rendszeresen ellenőrizze a sztóma méretét, különösen, ha sérve van.

Útmutató a segédeszköz cseréjéhez

Az egészséges bőr megőrzése érdekében tartsa be az alábbi lépéseket a sztómaeszköz minden cseréjénél.

Az eszköz minél egyszerűbb és kényelmesebb cseréjéhez készítsen elő mindent, amire szüksége lehet:

- Új sztómazsák
- Szemeteszsák
- Puha törőlkendő tisztításhoz és szárazra törléshez
- Meleg csapvíz és szükség esetén bőrtisztító
- Kellékek, például sztóma-paszta, zárócsatt, bőrvédő film
- Sztómamérő sablon
- Toll
- Hajlított végű olló (jó minőségű)

A használt eszköz eltávolítása

- Az eszköz eltávolítása előtt helyezzen egy szemeteszáskot a derékpántjába, hogy összegyűjthesse a sztómából szabadon ürülő béltartalmat, így védve ruházatát.
- Távolítsa el a régi eszközt az öntapadó réteget finoman lehúzva bőréről.
- Vizsgálja meg a tapadó felületet a bőrről történő eltávolítás után.
  - Erodálódott, feloldódott a ragasztóréteg? Lát-e széketet vagy vizeletet a bőr felőli oldalon? Ha igen, azt jelzi, hogy szivárgás történt. Vizsgálja meg bőrét, hogy lát-e a tapadó felületen találtaknak megfelelő bármilyen irritációt vagy sérülést. Ha igen, a jövőben ügyeljen arra, hogy a ragasztós réteg tökéletesen tapadjon bőréhez. Az eszközt a tapadó felszín feloldódása előtt cserélje.

A sztóma és a bőr megtisztítása

- Tisztítsa meg a sztómát és a környező bőrfelületet puha törlőkendővel és meleg csapvízzel.
- Alaposan, de finoman törölje szárazra bőrét.
  - Nagyon fontos, hogy bőre száraz és teljesen tiszta legyen. Ha nedves marad, akkor az eszköz nem tapad tökéletesen a bőréhez; ilyenkor szivárgás illetve irritáció fordulhat elő.
- Szükség esetén finoman és gondosan távolítsa el a szőrzetet a sztóma környékéről.

Az új eszköz előkészítése és felhelyezése

- Szabálytalan alakú sztóma esetén, a sztóma méretének és alakjának megfelelően vágja ki az eszközt. Ezzel biztosítja a legjobb bőrvédelmet:
  - Használjon mérőeszközt a sztóma nagyságának és alakjának ellenőrzéséhez és készítsen sablont a kivágási segédletből.
  - A sablont használja az alaplap (vagy az egyrészes termék) tapadó felületén a nyílás beállításához, hajlított végű ollót használjon a kivágáshoz.
  - Figyeljen rá, hogy a kivágás ne sértse a sztómát.
- Szükség esetén a kellékeket (pl. bőrrödőbe pasztát) a használati utasítás szerint alkalmazza.
- Helyezze a megfelelő méretűre kivágott alaplapot vagy egyrészes terméket a sztóma körüli bőrre úgy, hogy a tapadófelület tökéletesen érintkezzen a bőrrel.
  - A tapadó felületet a sztómától a szélek felé haladva simítsa rá a bőrre.
- Ha kétrészes terméket használ, az utolsó lépés a zsák alaplapra helyezése.

Ileosztóma, urosztóma vagy hosszú sztóma esetén

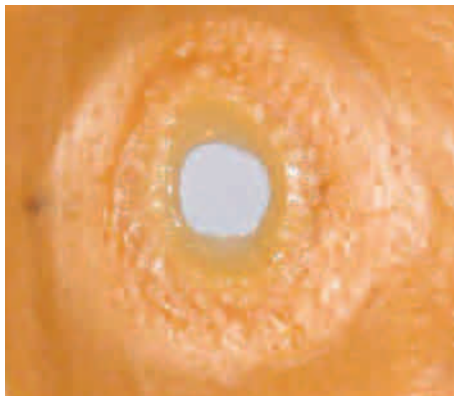
- Normális, ha a sztóma felületén nedvesség keletkezik, amely összegyűlhet a bőrön. Ezt elkerülheti, ha puha törülközőket helyez a nedvesség felitatására a sztóma köré
- A törülközőt közvetlenül az eszköz felhelyezése előtt távolítsa el.

Bőrirritáció kezelése

1. eset: Visszahúzódtott sztóma

A képen súlyos bőrirritáció látható egy visszahúzódtott urosztóma körül. A bőr felázott, sérülésre és fertőzésre hajlamos, mert vizelet szivárgott a tapadó felület alá, és feláztatta a sztóma körüli bőrt.

Ez a tapadó felület hátoldala. Két oka van, hogy ennél a személynél bőrirritáció alakult ki.

Az első, hogy az eszközt csak 3 naponként cserélték, pedig már a 2. napon feloldódott a közepe, így a sztóma körül már nem biztosított védelmet.

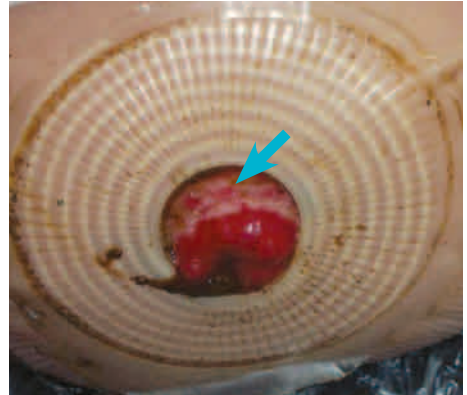
Második, hogy a visszahúzódtó sztóma és a hasi szőrzet nem tette lehetővé a jó érintkezést a tapadó felület és a bőr között.

Javaslatok az egészséges bőr megőrzéséhez

Visszahúzódtott sztóma esetén a normálnál több szivárgást tapasztalhat. Ezért különösen fontos, hogy lépéseket tegyen a szivárgás megelőzése és az egészséges bőr fenntartása érdekében.

- **Útmutatásért és kezelésért keresse fel a sztómanővért, ha bőrirritációt tapasztal.**
- **A szivárgás minimalizálása.**
  - Távolítsa el a sztóma körüli szőrzetet (Útmutató a 3.-5. oldalon)
  - Alaposan tisztítsa meg és törölje szárazra bőrét.
Nagyon fontos, hogy bőre teljesen száraz legyen az eszköz felragasztása előtt.
- **Tökéletes érintkezés a tapadó felület és a bőr között.**
  - Használjon a sztóma méretének megfelelő konvex-terméket a sztóma kiemeléséhez (használjon mérőszablont).
  - Szükség esetén használjon pasztát.
  - Sztóma öv segítségével megfelelő pozícióban tartja az eszközt.
- **Minimalizálja bőre vizelettel vagy széklettel történő érintkezésének kockázatát.**
  - Cserélje ki az eszközt, mielőtt a tapadó felületet „elfárad”.
  - Válasszon a felázásnak jobban ellenálló eszközt.

2. eset: Sztóma körüli fekélyesedés

Ezen a képen a bőr szintjében elhelyezett, rövid kolosztóma körüli, felmaródott, hámszáraz, fekélyes bőr látható. A bőrsérülést a széklettel való érintkezés okozta, és addig nem javul az állapota, amíg a kiváltó okot meg nem szüntetjük.

Bőrirritáció alakult ki, mert az eszközt helytelenül illesztették és helyezték fel.

Amint a képen látható, a bőr egy része fedetlen, ez széklettel történő érintkezéshez vezet, és lehetővé teszi az eszköz alatti szivárgást.

Javaslatok az egészséges bőr megőrzéséhez

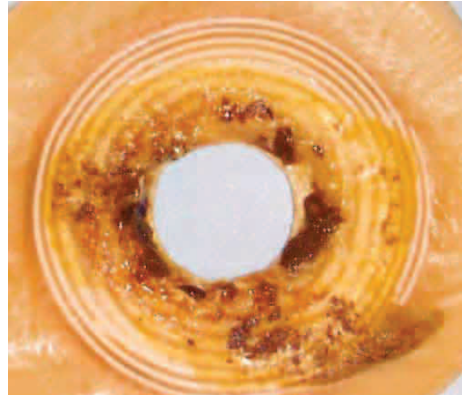
Bőrszintjében lévő sztóma esetén,
elengedhetetlen az eszköz helyes illesztése és felhelyezése.

- **Útmutatásért és kezelésért keresse fel a sztómanővért, ha bőrirritációt tapasztal.**
- **A tapadó felületen lévő kivágást pontosan a sztóma méretéhez és formájához igazítsa (Útmutató a 3.-5. oldalon).**
  - Bőre meggyógyul, ha az eszköz helyes illesztésével és felhelyezésével megvédi a széklettől.
- **Bőrét gondosan tisztítsa meg és törölje szárazra.**
- **Ha a sztóma nehezen látható, mert nagy bőrredő takarja, használjon tükröt.**

3. eset: Bőrredőben elhelyezkedő sztóma

Ezen a képen behúzódott ileosztóma körüli vörös, irritált bőr látható. Az ellátást nehezíti, hogy a sztómanyílás a ráhajló bőrtől nem jól látható és nem biztosítható megfelelő érintkezés a bőr és a tapadó felszín között.

Az eltávolított eszköz tapadó felületén jól látható a szivárgás nyoma. Az alaplapot 4 naponta cserélték, a képen egyértelműen láthatók az időközben kialakult szivárgás jelei. Az eszközt gyakrabban kellett volna cserélni.

Javaslatok az egészséges bőr megőrzéséhez

A sztóma behúzódása és a has előre domborodása esetén a sztóma körüli bőrfelület egyenetlen. Fontos lépéseket tenni a megfelelő illesztés és szivárgás elkerülésének biztosítása érdekében.

- **Útmutatásért és kezelésért keresse fel a sztómanővért, ha bőrirritációt tapasztal.**
- **Biztosítson teljes tapadást a ragasztós felület és a bőr között, hogy elkerülje a szivárgást.**
- **Alkalmazhat pasztát a sztóma körüli terület kiegyenesítéséhez illetve használhat konvex-terméket a sztóma előemeléséhez.**
- **A tapadó felületen lévő nyílást pontosan a sztóma méretéhez, alakjához vágja ki (Útmutató a 3.-5. oldalon).**
  - Bőre meggyógyul, ha megvédi a széklettől az eszköz helyes illesztésével és gondos felhelyezésével.
- **Gondosan tisztítsa meg és törölje szárazra bőrét.**
- **Ha a sztóma nehezen látható, mert nagy bőrredő takarja, használjon tükröt.**
- **Megfelelő gyakorisággal cserélje az eszközt.**
  - Ellenőrizze, hogy láthatók-e szivárgás jelei, mielőtt eldobja a használt eszközt (Útmutató a 3.-5. oldalon).
- **Használjon haskötőt az eszköz megfelelő helyzetben tartásához.**

■ 4. eset: Irritáció és bőrpír

A képen ileosztóma körüli felmaródás és bőrpír látható. Az irritáció fő oka, a bőr széklettel való érintkezése. Az ileosztómás béltartalom emésztő enzimeket tartalmaz, amelyek maró hatásúak és először a tapadó felületet, majd a bőrt károsítják.

A bőrirritáció, az alaplap tapadó felületének feloldódása miatt alakult ki. A képen látható, hogy az eszköz tapadó felszínének csak a felső rétege maradt meg. A többi eltűnt, mivel tartósan érintkezett a sztómából ürülő béltartalommal. Az alaplapot 4 naponta cserélték, de már a második napon feloldódott a közepe, gyakrabban kellett volna a segédeszközt cserélni.

Javaslatok az egészséges bőr megőrzéséhez

Bőrirritáció esetén különösen fontos a bőr védelme a béltartalommal szemben.

- **Útmutatásért és kezelésért keresse fel a sztómanővert, ha bőrirritációt tapasztal.**
- **Előzze meg a bőr felázását a sztómából ürülő béltartalomtól (Útmutató a 3.-5. oldalon).**
- **Óvja bőrét a sztómából származó széklettel és vizelettel való érintkezéstől.**
  - Cserélje ki az eszközt erodálódása előtt.
  - Válasszon feloldódásnak ellenálló eszközt.
- **Megfelelő gyakorisággal vizsgálja meg a tapadó felületet.**
  - Távolítsa el az eszközt és vizsgálja meg a sztóma körüli bőrt.
  - Ellenőrizze a tapadó felület bőre felőli oldalát, hogy az sértetlen-e.
  - Ha a ragasztó feloldódásának bármilyen jelét tapasztalja (fehér vagy hiányzik), az eszközt ki kell cserélni.
  - Tükör segítségével jobban láthatja a hasát.
- **Gondosan tisztítsa meg és törölje szárazra bőrét, mielőtt új eszközt ragaszt fel.**

■ 5. eset: Felázott és sérült bőr

Ezen a képen urosztóma körüli, felpuhult és sérült bőr látható. A bőr folyamatosan érintkezett a vizelettel, amely sérülésre hajlamossá tette.

Az elváltozást, az eszköz túl sokáig történő viselése okozta. A képen látható, hogy a tapadó felület belső részének csak a felső rétege maradt meg, védelem nélkül hagyva a bőrt a sztóma körül. Az alaplapot csak 7 naponta cserélték, pedig már korábban egyértelműen feloldódott, hamarabb kellett volna cserélni.

Javaslatok az egészséges bőr megőrzéséhez

Szabálytalan sztóma esetén fontos, hogy meggyőződjön arról, hogy az eszköz tapadófelülete jól funkcionál.

- **Útmutatásért és kezelésért keresse fel a sztómanővért, ha bőrirritációt tapasztal.**
- **Óvja bőrét a sztómából származó vizelettel való érintkezéstől.**
  - Cserélje ki az eszközt, mielőtt feloldódik.
  - Válasszon feloldódásnak ellenálló eszközt.
- **Győződjön meg arról, hogy eltávolította a sztómából ürülő béltartalmat. (Útmutató a 3.-5. oldalon).**
- **Megfelelő gyakorisággal vizsgálja meg a segédeszköz tapadó felületét.**
  - Távolítsa el a sztómazsákot és vizsgálja meg a tapadó felület bőre felőli oldalát a sztómához közeli területen, hogy az sértetlen-e.
  - Ha a ragasztó feloldódásának jeleit tapasztalja (fehér vagy hiányzik), az eszközt cserélni szükséges.
- **Gondosan tisztítsa meg és törölje szárazra bőrét, mielőtt új eszközt ragaszt fel.**

A tapadó felület szerepe

A tapadó felület tartja a helyén a sztómazsákokat.

Egyrészes segédeszközök esetén a tapadó felület közvetlenül csatlakozik a sztómazsákokhoz, és egyszerre kell kicserélni.

Kétrészes eszközök esetén a sztómazsák csatoló rendszer segítségével kapcsolható össze a tapadó alaplappal. Úgy biztosítható a sztómazsák cseréje, hogy közben a bőrön marad a tapadó alaplap.

A tapadó felületnek mind az egy, mind a két részből álló rendszerben két alapfunkciója van::

- **A sztómazsák megfelelő helyen és megfelelő ideig történő rögzítése**
- **Az egészséges bőrállapot fenntartása a sztóma körül**

A két alapfunkció betöltéséhez az ideális tapadó felület jellemzői:

- **Jól tapadó.** A tapadó felületnek tökéletesen érintkeznie kell a bőrrel mind a sztóma körül, mind az eszköz szélei mentén. Nem válhat el a bőrtől, illetve nem jöhetnek létre a bőr és a béltartalom érintkezését lehetővé tévő csatornák.
- **Nedvszívó.** Az egészséges bőr nedvességet és izzadtságot termel. Ha ezt a nedvességet nem hagyják elpárologni, akkor a bőr gyengülhet, amely irritációra, sérülésre hajlamosít.
- **Felázásnak ellenáll.** Túl hosszantartó viselet esetén a tapadó felület túl sok nedvességet szívhat magába a sztóma körüli területről, és megkezdődik feloldódása vagy szétesése. Ennek eredményeként, a széklet/vizelet érintkezésbe kerülhet a bőrrel.
- **Nem irritál.** A tapadó felület nem irritálhatja a bőrt sem formája, sem összetétele által.
- **Hajlékony.** A tapadó felületnek követnie kell a test körvonalait és mozgását. A rugalmasság lehetővé teszi, hogy a tapadó felület kényelmesebb viselet legyen és segíthet fenntartani a bőrrel való megfelelő illeszkedést (rögzítő funkciót).
- **Könnyen eltávolítható.** Az ideális tapadó felület eltávolításkor nem okoz fájdalmat vagy sérülést, és nem hagy maradványokat.

Bőrproblémák kezelése

1. eset: Visszahúzódott sztóma

6

2. eset: Sztóma körüli fekélyesedés

8

3. eset: Bőrredőben elhelyezkedő sztóma

10

4. eset: Irritáció és bőrpír

12

5. eset: Felázott és sérült bőr

14

Coloplast gyógyászati eszközök és szolgáltatások fejlesztésével foglalkozik, amelyek megkönnyítik a személyes ellátást igénylő emberek életét. Szoros kapcsolatot tartunk termékeink felhasználóival és megfelelő megoldásokat keresünk speciális igényeikre az intim egészségügyi ellátásban.

Üzleti tevékenységi körünk a sztómaterápia, az urológiai és kontinencia gondozás, valamint a sebkezelés és bőrápolás. Világméretű vállalkozásunk több mint 7.000 alkalmazottat foglalkoztat, köztük 2.000 főt Magyarországon.

Ostomy Care
Urology & Continence Care
Wound & Skin Care

Coloplast A/S Magyarországi Képviselet
2049 Diósd, Álmos fejedelem u. 27.
Telefon: 22 61 455, 22 66 163

Coloplast logó bejegyzett márka és tulajdonosa Coloplast A/S. © Lezárás dátuma: 2013. 02. 27. Azonosító: 1120-13.
Minden jogot fenntartunk. Coloplast A/S, 3050 Humlebæk, Denmark.

www.hungary.coloplast.com